

alle Fordegodser, ikke blot, som vi her have gjort, idet vi tillade at substituere Penge, men ogsaa saaledes, at man tillod, vel ikke ubetinget den vedkommende Besidder, men denne med de nærmeste Arvingers Samtykke at forandre den uheldige Arvegangsmaade, denne uheldige Førstefødselsret. Der skulde ikke være Tale om at udøve Tvang, men kun om at give Tilladelse til at forandre det uheldige Forhold. Men selv i denne Henseende maatte der opstaae Tvivl. De fleste Eiendomme ere en Samling af Fordegodser og Capitaler, enten fra Begyndelsen af, eller de ere blevne det endmere ved Fæsteeiendommens Salg og andre Forandringer. Herved er Forholdet blevet noget blandet. Nu troede jeg ifjor, at man kunde tage fat paa alle de Eiendomme, der engang vare oprettede som Fordegods, selv om de nu vare en Blanding af Capital og Jord, fordi et af de Motiver, der havde været tilstede for deres Oprettelse, nu er faldet bort, idet utvivlsomt Motivet for mange af disse Institutioners Oprettelse var at holde netop den faste Eiendom samlet; om der end nu var traadt Capital istedet, heelt eller tildeels, var det en Tid min Tanke, at man passende kunde tage dem med, eftersom dette Motiv nu maatte bortfalde, naar det ifølge Grundloven tillodes at sætte Penge istedet. Men jeg har ganske vist senere maattet indrømme, at der ikke desuagtet er tilstrækkelig Grund til at skjelne mellem Capital og Fordegods, og at, vilde man være consequent og ordne Forholdet, ikke blot stemmende med Sagens Natur, naar man tog fat derpaa, men ogsaa hensigtsmæssigt, saa kunde man ikke indskrænke sig til Forbehold, eller hvad der havde været Forbehold, men maatte tage alle Fideicommisscapitaler med. Men derved kommer man til en Fortolkning, som gaaer noget videre end fastsat ved Grundlovens Bestemmelse; der opstaaer temmelig tvivlsomme Spørgsmaal, og det maatte i alt Fald være underkastet adskillig Drøftelse, om man ikke samtidig med, at man her foretager Indskrænkning i Arveretten — idet man jo ogsaa for Fremtiden maatte forbyde Oprettelsen af Pengefideicommiss, hvilket ikke nu er forbudt — om man ikke fremtidig til Gjengjæld maatte

træffe andre Lempelser, f. Ex. give større Testationsfrihed eller andet Saadant. Kort sagt, man vilde komme ind paa en Række Overveelser, der vilde føre vidt, gjøre Forholdet mere compliceret og vanskeligt at gennemføre. Alt dette forekommer mig at tale for foreløbig at indskrænke sig til det simple, ligefremme Forhold. Som sagt, jeg for mit Vedkommende skulde være fuldkommen villig til, hvis det skulde vinde Anslang, og Tinget var stemt derfor, at gaae langt videre, end der er gaaet her. Ganske vist er der her særlige oeconomiske Hensyn tilstede, som gjøre det ønskeligt at komme til større Frihed. Hvad her foreligger, vil ikke sige Andet end Tilladelse til, hvor en Mand efter samtlige Forhold ønsker at slippe for en Besiddelse, som han maaskee hverken har Lust eller Evne til at bestyre, at han da kan blive fri derfor. Det er ganske simpelt ikke Andet end at tillade Eiendommene at komme i Hænder paa dem, som bedst kunne bestyre dem. Nu har jeg hørt sige og vil formodentlig atter idag faae det Svar, at, naar Fæstegaardene sælges, er det ligegyldigt med det Dvrigt; thi om Hovedgaardene og Skovene ere i Hænderne paa Folk, der forstaae at drive dem eller ikke, er ligegyldigt; Hovedgaardene blive bortforpagtede, og Skovene kunne de store Besiddere sagtens bestyre. Jeg skal ganske vist indrømme, at Forholdet her er noget mindre skadeligt, men jeg kan dog ikke see Andet, end at det ogsaa, hvad disse Eiendomme angaaer, vilde være i høj Grad skadeligt, at de ere i Besidderes Hænder, som ikke have enten Evne eller Lust til at bestyre dem. Seer jeg f. Ex. paa Landets Skove, seer jeg adskillige Skove, der høre under Fideicommisset og Lehn, som ere Mønstre, og som ere fortrinlig bestyrede; men jeg seer ogsaa det Modsatte; Exempler paa den sletteste Skovdrift i det ganske Land seer jeg paa det samme Slags Eiendomme. Naar jeg nu seer paa Hovedgaardene, viser det Samme sig. Jeg troer neppe, at jeg skal spørge nogen Forpagter eller Nogen, der i mindste Maade er bekendt med det Slags Forhold, uden at han vil indrømme, hvilken Forskjel det gjør, om man har en Eier, der er en kyndig Mand, der har Interesse for og